

Wat is passend onderwijs?

De uitvoering van de regeling voor scholierenkorting voor de trein in Súdwest Fryslân

In maart 2017 werd de notitie “Niet de afstand is het probleem; de kosten van het OV zijn het probleem”, over ongelijke kansen op voortgezet onderwijs binnen de gemeente SWF behandeld in de werkgroep Jeugd van de WMO Adviesraad SWF.

In het verlengde van landelijke aandacht voor deze problematiek was deze notitie toegespitst op de kosten voor een treinabonnement op het traject Stavoren-Sneek.

Als voorbeeld werd genoemd de situatie van jonge gezinnen uit dorpen als Molkwerum, Warns, Stavoren, waar een of meer kinderen naar het VWO willen en kunnen. Het gezinsinkomen van de ouders zit (soms net) boven het minimumloon waardoor ze niet in aanmerking komen voor allerlei toeslagen, zoals bijvoorbeeld het Kind Pakket. De kosten van een treinabonnement naar Sneek zijn door hen vaak niet of nauwelijks op te brengen.

Nederland kent al jaren geen jeugdkaarten meer voor de trein en daardoor betaalt een 12-jarige net zoveel voor een treinabonnement als een volwassene. En dat verslechtert de kansen op gewenst en geïndiceerd voortgezet onderwijs van 12-jarigen uit de dorpen die ver van Sneek of Bolsward af liggen. Daardoor wordt vaker gekozen voor RSG Bogerman in Koudum waar de kinderen op de fiets naar toe kunnen. Bij Bogerman Koudum kan men de vierjarige VMBO-T opleiding volledig volgen; voor de HAVO, het VWO, maar ook voor de andere VMBO leerwegen moet een leerling na 2 of 3 jaar alsnog naar Sneek om het diploma te halen. Ze hebben dan de keuze uit het RSG Magister Alvinus of het Bogerman, beide in Sneek.

De notitie werd onverkort overgenomen door de WMO Adviesraad SWF en werd in gesprek gegaan met de gemeente SWF om te komen tot een mogelijke kortingsregeling.

En dit had resultaat!

In de zomer van 2017 werd door de gemeente SWF zelf een voorlopige regeling ingesteld, mede op advies van de WMO Adviesraad. Deze regeling werd gefinancierd uit tijdelijke middelen.

Die 1ste regeling, ingesteld door de gemeente, werd ingevoerd voor het schooljaar 2017-2018.

Kort samengevat:

- De regeling is bestemd voor scholieren in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar die voor passend voortgezet onderwijs met de trein naar Sneek reizen en op meer dan 11 km fietsafstand wonen.
- Leerlingen die voor passend voortgezet onderwijs naar het Bogermancollege in Koudum kunnen, komen niet voor de regeling in aanmerking. Het Bogermancollege Koudum heeft het volgende aanbod: Vmbo basis en kader leerjaar 1 en 2; Vmbo tl leerjaar 1 t/m 4 en Havo/Vwo leerjaar 1 t/m 3.
- Het gaat om de trajecten Stavoren-Sneek, Koudum-Sneek, Hindeloopen-Sneek en Workum-Sneek.
- De gemeente voert de regeling uit; maakt bekend, behandelt aanvragen. Na accoord kijkt men een kortingscode waarmee Arriva 30% korting verrekenet bijaanschaf van een jaarabonnement. N.B.: De abonnementen van scholieren bij wie het inkomen van de ouders lager is dan 120% van de bijstandsnorm worden geheel vergoed door de gemeente.

De regeling werd in het schooljaar 2017-2018 met terugwerkende kracht uitgevoerd; op het moment van het besluit waren de schoolkeuzes al gemaakt en abonnementen besteld. Ook ouders van leerlingen die al een of meer jaar in Sneek op school zaten, of daar voor het eerst naar toegingen, dienden een aanvraag in. Een deel van hen werd opgebeld door een ambtenaar van de gemeente om te vragen waarom hun kind niet in Koudum op school zat.

Door de ouders werden diverse argumenten aangevoerd. Hieronder twee:

- ouders wilden niet dat hun kind na 2 of 3 jaar weer van school moest veranderen;
 - ouders kiezen voor een school in Sneek omdat hun kind zelf mag bepalen waar het heen wil.
- Dit laatste argument komt steeds naar voren: veel ouders vinden dat hun kind uiteindelijk zelf bepaalt naar welke school het gaat. En daar blijken ze in de praktijk alles voor te doen of te laten: niet op vakantie, geld lenen of aannemen van ouders, extra werken etc.

Een moeder schreef: "Het is wel zo dat ouders hun kinderen soms aanmoedigen om de eerste drie jaar Havo/Vwo in Koudum te volgen vanwege de kosten."

Uiteindelijk werden de argumenten van de ouders vaak gehonoreerd en werd de korting van 30% toch toegekend.

De gemeente kaartte vervolgens de hoge vervoerskosten op het traject Stavoren-Sneek bij de provincie aan omdat de provincie de eerstverantwoordelijke is voor het regionale vervoer en afspraken maakt met vervoerders, in dit geval Arriva.

In februari 2018 stuurde voormalig wethouder Van Gent een manifest naar de provincie over de hoge treinkosten van scholieren die voor voortgezet onderwijs naar Sneek moeten reizen.

Met als uiteindelijk gevolg dat de hoge kosten van het treinvervoer werden meegenomen in een bredere discussie over de kosten van openbaar vervoer voor scholieren. Het werd een agendapunt op de Statenvergadering van 20 december 2017.

In de discussie werd "de omweg via Koudum" aan de orde gesteld maar de gedeputeerde bleef bij zijn mening dat de positie van Bogerman Koudum niet in gevaar mocht komen door deze regeling; hij noemde de daling van het aantal leerlingen gedurende de laatste jaren. De gedeputeerde zegde wel toe met voorstellen te komen. Er werd een motie aangenomen waarin de gedeputeerde werd gevraagd maatregelen te treffen voor dit probleem.

Resultaat van veel overleg daarna was het besluit om te komen met een kortingsregeling voor het OV voor scholieren in Friesland. Voor de busreizigers werd het reisproduct Altijd Vrij Fryslân verlaagd; voor scholieren die met de trein reizen tussen Stavoren en Sneek kwam een tegemoetkoming in de reiskosten. Het doel was de abonnementsprijzen af te toppen tot om en nabij €1000 per jaar.

Schooljaar 2018-2019

Vanaf het schooljaar 2018-2019 waren er dus drie partijen betrokken bij de uitvoer van de treinregeling: De provincie die betaalde, de gemeente die aanvragen beoordeelde en Arriva die de korting toepaste op de abonnementsprijzen. Het lijkt erop dat de gemeente de regeling in het schooljaar 2018-2019 op dezelfde manier heeft uitgevoerd als tevoren.

Schooljaar 2019-2020

In juli 2019 kregen ouders uit Stavoren een afwijzing m.b.t. de aanvraag voor een leerling die was overgegaan van klas 2 naar klas 3 Vwo. Het meisje had de twee jaren tevoren wel de korting gekregen. In de brief staat dat ze in het vierde jaar weer kan aanvragen maar dat de aanvraag nu wordt afgewezen omdat ze de eerste 3 jaar Vwo op het CGS Bogerman in Koudum had kunnen volgen. Haar klasgenote uit Molkwerum, precies dezelfde situatie, kreeg wel een kortingscode.

Na contact met de ambtenaar die het dossier behartigt werd duidelijk wat er aan de hand was.

Er had een evaluatie plaatsgevonden. Daarbij heeft de provincie de gemeente erop gewezen dat de regeling voortaan strikter moet worden uitgevoerd. En dat niet vanwege financiële redenen maar omdat de provincie streng de hand wil houden aan de regel dat kinderen de eerste jaren onderwijs bij Bogerman Koudum kunnen volgen.

Er volgden meer berichten van ouders die een afwijzing kregen, in juli tijdens de zomervakantie. Schoolkeuzes voor zover die nu voor het eerst aan de orde kwamen, waren al gemaakt. De ouders belden naar de gemeente om te vragen hoe het zat. De een kreeg te horen dat “het potje leeg was”, de ander dat de gemeente “op de vingers getikt” was. Bij enkele aanvragen was de regeling wel toegepast, net zoals vorig jaar. Dat heeft er tenslotte toe geleid dat, in overleg met de provincie, besloten is scholieren, die kiezen of gekozen hebben om onderwijs te volgen in Sneek, maar volgens de regeling dichterbij terecht gekund hadden, in het schooljaar 2019-2020, nog één keer een tegemoetkoming kunnen krijgen. “Met ingang van het schooljaar 2020-2021 zal de regeling strikt worden toegepast. Als de leerling niet naar de dichtstbijzijnde onderwijssoort (Vmbo, Havo, Vwo) gaat, dan komt die leerling niet meer in aanmerking voor een tegemoetkoming. Wat de reden of bewuste keuze voor die school ook maar is.”

Waar gaat het om?

Het beeld kan ontstaan zijn dat iedereen zijn kind naar het voortgezet onderwijs in Sneek of Bolsward stuurt. Niets is minder waar. Nog steeds gaat het merendeel van de kinderen uit Koudum en omgeving naar Bogerman in Koudum. Het is dichtbij; je kunt met de fiets en het is een mooie, nieuwe school. En voor de ouders scheelt het veel geld: een jaartrajectkaart Sneek- Stavoren kost op dit moment €1925 per jaar (met korting € 1070); Koudum-Sneek € 1683 (met korting € 1070), Hindeloopen- Sneek € 1402 (met korting € 981) en Workum € 1160 (met korting: € 812).

Uit alle mondelinge informatie en ook via bronnen op internet blijkt dat het merendeel van de leerlingen bij Bogerman Koudum Vmbo/Vakonderwijs volgt en uitstroomt naar het Mbo. Bogerman meldt zelf dat dat Bogerman Koudum vooral Vmbo-onderwijs biedt. “Het merendeel van de leerlingen, rond 90%, stroomt uit naar het Mbo. “Een aanzienlijk deel van deze leerlingen, ca. 80%, stroomt in op het Mbo op niveau 4. De overige leerlingen stromen na het behalen van het Vmbo TL-diploma door naar 4 havo” (cijfers schooljaar 2016-2017)

Conclusie

De reiskostenregeling art. 2 regeling voortgezet onderwijs 2017-2018, gemeente SWF is nog vrij kortgeleden alom met waardering van burgers ontvangen. De regeling werd ruimhartig toegepast: Ouders die met argumenten aan konden geven waarom ze hun kind direct naar Sneek op school lieten gaan, ontvingen toch de korting. In juli bleek dat de toepassing van de regeling gewijzigd is. Dat

is zonder overleg met /of informatie naar ouders gegaan. Ouders die de korting al een of twee jaar hebben gehad, konden een afwijzing krijgen vlak voor of tijdens de zomervakantie. Doordat de regeling niet consequent bleek te zijn toegepast - sommigen kregen de korting wel, anderen in dezelfde situatie niet- zijn de afwijzingen voor dit jaar teruggedraaid.

Aanbevelingen van de werkgroep jeugd

- De gang van zaken evalueren met de gemeente.

Het geschuif met dit dossier draagt niet bepaald bij aan het doel kinderen gelijke kansen te geven op kwalitatief goed en passend voortgezet onderwijs.

- Het uitgangspunt dat scholieren langs het spoortraject Stavoren- Sneek, om voor korting op een treinabonnement in aanmerking te komen, de eerste 2 of 3 jaar voortgezet onderwijs bij Bogerman Koudum moeten volgen, goed tegen het licht houden. Scholieren die met de bus naar school kunnen reizen zijn met een abonnement beter af. Er worden geen beperkingen opgelegd; zij kunnen vanaf het eerste jaar naar de school die zij en hun ouders passend vinden.

De aanbevelingen werden door de WMO Adviesraad SWF overgenomen en werd op 9 oktober 2019 een ongevraagd advies ([link naar het advies](#)) aan de gemeente SWF opgesteld en verzonden.

Er heeft inmiddels een gesprek op ambtelijk niveau plaatsgevonden, maar we zijn in afwachting van het vervolg: Ambtelijk en bestuurlijk overleg op provinciaal niveau.

Dit artikel is samengesteld op basis van een notitie van de werkgroep Jeugd - september 2019